

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag
Postadres
Postbus 14060
2501 GB Den Haag
T (070) 21 899 02
E vergunningen@odh.nl
I www.odh.nl

Zaaknummer : 00573704
Ons Kenmerk : ODH-2021-00017284
Datum : 2 februari 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Onderwerp

Op 5 februari 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van groot onderhoud aan de N489 en verbreding van de parallelweg te Mijnsheerenland, Westmaas en Klaaswaal en is aangevraagd namens de provincie Zuid-Holland. De aanvraag betreft het beschadigen of vernielen van voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, vierde lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 31 januari 2026.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan de provincie Zuid-Holland;
- II. de voorschriften 1 tot en met 18 te verbinden aan deze ontheffing;
- III. de aanvraag van 5 februari 2020 en de aanvullende documenten van 13 oktober 2020, 20 november 2020, 24 december 2020 en 12 januari 2021 onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- IV. dat deze ontheffing geldig is vanaf bekendmaking van dit besluit tot en met 31 januari 2026.

omgevingsdienst
Haaglanden

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De ontheffinghouder dient:
 - de start van de werkzaamheden schriftelijk te melden;
 - het ecologisch werkprotocol op te sturen bij de startmelding van de werkzaamheden;
 - eventuele wijzigingen gedurende de uitvoering uiterlijk één week van te voren schriftelijk te melden;
 - de beëindiging van de werkzaamheden uiterlijk één week van te voren te melden.

Voorgaande meldingen dienen gericht te worden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mailadres meldingwmb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'.

- 2 De ontheffinghouder is ervoor verantwoordelijk dat zijn personeel of derden welke betrokken zijn bij de uitvoering van het project, op de hoogte zijn van de voorschriften in deze ontheffing en de maatregelen in het activiteitenplan van 12 oktober 2020 en de aanvullende stukken van 20 november 2020, 24 december 2020 en 12 januari 2021. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld en op de locatie aanwezig te zijn. In het ecologisch werkprotocol dient in ieder geval het volgende te worden opgenomen:
 - a de voorwaarden zoals opgenomen in deze ontheffing;
 - b aanduiding van de locatie van het plangebied;
 - c de uit te voeren werkzaamheden;
 - d de periode waarin de werkzaamheden uitgevoerd worden;
 - e de mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f de momenten waarop ecologische begeleiding ingeschakeld wordt;
 - g het bijhouden van een logboek van de ecologische begeleiding.
- 3 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en het ecologisch werkprotocol en een logboek van de ecologische begeleiding (i.c. controle, vrijgave werkzaamheden) op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren. De genoemde documenten mogen langs de elektronische weg, leesbaar worden getoond.
- 4 De werkzaamheden dienen ecologisch begeleid te worden door een deskundige¹ op het gebied van de gewone dwergvleermuis.

¹ Onder een deskundige wordt verstaan:

- Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt flora en fauna, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- Hij/zij is als ecooloog of adviseur/specialist ecologie werkzaam voor een (semi)overheidsinstantie zoals het Ministerie van Economische Zaken, het Ministerie van Defensie, Rijkswaterstaat, het Rijksvastgoedbedrijf, provincies, waterschappen, hoogheemraadschappen, gemeenten, omgevingsdiensten en drinkwaterbedrijven
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van desbetreffende beschermde soorten.

- 5 De ontheffinghouder dient, met in achtneming van de voorschriften in deze ontheffing, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 5 van het rapport 'Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland' van 24 december 2020 en de aanvullende informatie van 20 november 2020 en 12 januari 2021.
- 6 Indien één of meerdere in voorschrift 5 bedoelde maatregelen onverhoopt niet uitvoerbaar zijn, dient hiervoor een minimaal gelijkwaardige maatregel voor wat betreft de functionaliteit en effectiviteit te worden getroffen.
- 7 Tijdig, minimaal één maand voordat de in voorschrift 6 bedoelde maatregelen worden uitgevoerd, dienen deze ter goedkeuring aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid te worden voorgelegd.

Specifieke voorschriften

Tijdelijke situatie

- 8 De tijdelijke voorzieningen, te weten de bouwhekken met doek, dienen geplaatst te worden in de zuidelijke berm van de parallelweg op dezelfde locatie als de huidige zuidelijke bomenrij gelegen tussen de N488 en de Botweg.
- 9 De tijdelijke voorzieningen, te weten de bouwhekken met doek, dienen langs de gehele essentiële vliegroute geplaatst te worden. Derhalve dienen deze tevens geplaatst te worden in deelgebied B op dezelfde locatie waar de 14 bomen reeds gekapt zijn en deelgebied A tussen de Botweg en Van Koetsveldlaan waar de bomen en hagen reeds zijn gekapt en verwijderd. De plaatsing van de tijdelijke voorzieningen dient te gebeuren onder begeleiding van een deskundig ecooloog op het gebied van de gewone dwergvleermuis.
- 10 De bouwhekken met doeken die als tijdelijke alternatieve vliegroute voor de gewone dwergvleermuis worden ingezet moeten ten minste 3 meter hoog zijn.
- 11 De tijdelijke voorzieningen dienen functioneel te zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet, derhalve dienen er in deze periode regelmatig controles uitgevoerd te worden naar het functioneren ervan. In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, te weten 1 april tot 1 november, dienen de mitigerende maatregelen wekelijks gecontroleerd te worden op structurele integriteit zoals aangegeven in het Compensatie- en mitigatieplan van 12 januari 2020. Buiten deze periode dienen de mitigerende maatregelen eenmaal per maand gecontroleerd te worden op structurele integriteit. Deze controles dienen uitgevoerd te worden door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien er sprake is van aantasting van de structurele integriteit van de bouwhekken met doek, dan dient deze direct hersteld te worden. De resultaten/waarnemingen, datum, tijdstip, aantal waarnemers van de controles dienen opgenomen te worden in het ecologisch logboek (vs. 2).
- 12 De werkzaamheden in de actieve periode van vleermuizen dienen overdag uitgevoerd te worden, te weten tussen 0 minuten na zonsopkomst en 0 minuten voor zonsondergang.

Permanente situatie

- 13 De permanente alternatieve vliegroute wordt pas functioneel geacht wanneer de bomen een hoogte hebben van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2.5 meter. De tussenruimte tussen de onderste kronen van de bomen mag maximaal vijf meter zijn.
- 14 Pas wanneer de permanente alternatieve vliegroute aan deze maten voldoet, zie voorschrift 13, mogen de tijdelijke voorzieningen, te weten de bouwhekken met doek, worden verwijderd.

- 15 Daar waar jonge bomen en hagen zijn gekapt en verwijderd tussen de Botweg en Van Koetsveldlaan dienen hagen te worden herplant. Deze herplant dient op dezelfde locaties te worden gerealiseerd als de locatie waar de hagen en jongen bomen aanwezig waren. De 14 bomen die in deelgebied B zijn gekapt, dienen te worden vervangen door nieuwe herplant. De nieuwe bomen dienen op dezelfde locatie geplant te worden als waar de huidige bomen aanwezig waren. De bomen en hagen dienen direct na afronding van de werkzaamheden te worden geplant. De herplant van de hagen dient minimaal van eenzelfde kwaliteit te zijn als datgene dat verloren is gegaan. Dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige. De te planten bomen dienen te voldoen aan hetgeen gesteld is in voorschrift 14.

Monitoring

- 16 De effectiviteit van de tijdelijke en permanente alternatieve vliegroute dient te worden gemonitord door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Uit deze monitoring moet blijken of de gewone dwergvleermuis gebruikmaakt van de aangebrachte voorzieningen als vliegroute naar de aanwezige kraamverblijfplaats, om de functionaliteit van deze verblijfplaats te borgen. Met betrekking tot de monitoring gelden de volgende voorwaarden:
- a. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor onderzoek naar de gewone dwergvleermuis conform het op dat moment geldende Vleermuisprotocol.
 - b. De effectiviteit van de **tijdelijke voorzieningen** dient hierbij eenmalig te worden onderzocht in het actieve seizoen van 2021 zoals beschreven in hoofdstuk 5.2.2 van het rapport 'Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland, van 12 januari 2020.
 - c. Ten aanzien van de **permanente voorzieningen** dient de monitoring te worden uitgevoerd voor een periode van drie jaar in de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis vanaf het eerste kraamseizoen dat de permanente alternatieven beschikbaar zijn en functioneel worden geacht, zie voorschrift 14.
- 17 Indien blijkt dat verdere optimalisatie of extra maatregelen nodig zijn dient de effectiviteit van de aangepaste maatregelen nogmaals eenmalig onderzocht te worden in de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis van het opvolgende jaar. De ontheffinghouder dient uiterlijk één maand na verzenddatum van deze ontheffing een monitoringsplan ter goedkeuring voor te leggen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 1) waarin bovengenoemde punten zijn opgenomen. Tevens dient in het monitoringsplan te worden vermeld:
- a een beschrijving van de monitoringsmethodiek met hierin opgenomen: de periode, tijdstippen, frequentie, wijze waarop, eventuele inzet van apparatuur (batdetector) en wie de onderzoeken uitvoert;
 - b welke waarnemingen genoteerd worden.
- 18 De resultaten van de monitoring (vs. 14) dienen jaarlijks vóór 1 februari van het opvolgende jaar te worden aangeleverd in een monitoringsverslag bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (vs. 1). In deze jaarlijkse rapportage moet zijn opgenomen:
- a de data, tijden en weerscondities van de controlebezoeken;
 - b een heldere conclusie over de effectiviteit van de voorzieningen;
 - c indien blijkt dat de tijdelijke voorzieningen niet afdoende zijn en aanwijsbaar zijn toe te schrijven aan het uitblijven van de effectiviteit van de betreffende maatregelen dient een plan van aanpak te worden aangeleverd bij de Omgevingsdienst Haaglanden met daarin een voorstel voor extra maatregelen en/of optimalisatie. Dit kan via vergunningen@odh.nl o.v.v. bovenstaand zaaknummer.
 - d Indien uit de monitoringsresultaten blijkt dat aanvullende maatregelen nodig zijn, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Voor alle soorten - beschermd én onbeschermd - geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
- Als de ontheffinghouder de onderhoudsverplichting wenst over te dragen aan een derde dan moet de ontheffinghouder zorgdragen voor het contractueel vastleggen hiervan.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 5 februari 2020 hebben wij een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag heeft betrekking op het uitvoeren van groot onderhoud aan de N489 en verbreding van de parallelweg te Mijnsheerenland, Westmaas en Klaaswaal en is aangevraagd namens de provincie Zuid-Holland. De aanvraag betreft het beschadigen of vernielen van voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Ontheffing wordt gevraagd van het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb voor wat betreft het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode 1 maart 2020 tot en met 31 januari 2026.

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Ecologische Quickscan ten behoeve van groot onderhoud N489 te Mijnsheerenland, VanderHelm Milieubeheer B.V, projectcode: DHMY140631, 4 augustus 2014;
- Rapport Groot onderhoud N489 te Mijnsheerenland – ecologisch veldonderzoek naar vleermuizen, Royal HaskoningDHV, rapportreferentie: RDCEW_BD2366_R001_NL98237_F01, 22 augustus 2015;
- Rapport bomencompensatieplan – Groot onderhoud N489, Royal HaskoningDHV, rapportreferentie: WAT_BD2366_R001_NL98237_F01, 10 oktober 2016;
- Rapport Groot onderhoud N489 te Mijnsheerenland – nader onderzoek flora en fauna, Royal HaskoningDHV, rapportreferentie: WAT_BD2366_R002_NL98237_F02, 7 maart 2017;
- Rapport Vleermuisonderzoek Groot Onderhoud N489, Royal HaskoningDHV, projectreferentie: BD2366WATRP1911081340, 8 november 2019;
- Activiteitenplan ecologie N489 Mijnsheerenland, Averti Ecologie, rapportkenmerk: 19.13.05, 29 januari 2020;
- Memo Vleermuisenonderzoek N489, RHDHV, 5 februari 2010 (typefout rapport, bedoeld wordt 2019).

Op 13 oktober 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Activiteitenplan ecologie N489 Mijnsheerenland, Averti Ecologie, rapportkenmerk: 13.20.02, 12 oktober 2020.

Op 10 november 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Activiteitenplan ecologie N489 Mijnsheerenland, Averti Ecologie, rapportkenmerk: 13.20.02, 6 november 2020.

Op 20 november 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Beantwoording verzoek om aanvullende informatie met kenmerk: ODH-2020-00144839.

Op 24 december 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland, Averti Ecologie, rapportkenmerk: 13.20.02, 24 december 2020;
- Tekening bomen N489;
- Inspectiegegevens bomen N489A zuidzijde van de weg hmp0-1 tot 2-3, 24 december 2020.

Op 12 januari 2020 hebben wij de volgende aanvullende informatie ontvangen:

- Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland, Averti Ecologie, rapportkenmerk: 13.20.02, 12 januari 2020.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Aangezien de aangeleverde gegevens onvolledig waren, is op 13 november 2020 verzocht om aanvullende gegevens.

De gevraagde gegevens zijn op 20 november 2020 en 24 december 2020 ontvangen. Vervolgens zijn telefonisch vragen gesteld, deze zijn op 12 januari 2021 beantwoord, waarna de inhoudelijke beoordeling van de aanvraag kon worden afgerond.

Verlenging

Met toepassing van artikel 5.1, tweede lid, van de Wnb hebben wij op 20 februari 2020 de termijn voor de afhandeling van de aanvraag met zeven weken verlengd.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5 en 3.8 van de Wnb en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De gewone dwergvleermuis is een van nature in Nederland in het wild levend dier van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn.

Op grond van artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is het verboden:

- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen.

Op grond van artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, aanhef onder b, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beoordeling

Aanvraag

De provincie Zuid-Holland is groot onderhoud aan het uitvoeren aan de N489 te Mijnsheerenland, Westmaas en Klaaswaal. Hierbij worden aanpassingen aan de weg uitgevoerd om de verkeersveiligheid te verbeteren. De aanvraag ziet op het zuidelijke gedeelte van de N489 en parallelweg gelegen tussen de N488 en de Westdijk.

De aanvraag heeft betrekking op de volgende werkzaamheden:

- Het verbreden van de parallelweg tussen de N488 en de Van Koetsveldlaan;
- Het aanpassen van de kruisingen Groeneweg, Botweg, Van Koetsveldlaan en Blauwe Steenweg
- Het aanleggen van een rotonde bij de kruising met de Maasdijk/Westdijk;
- Het vervangen van de openbare verlichting door LED verlichting. Alleen bij de kruising Groeneweg is de openbare verlichting uitgebreid;
- Het kappen van bomen;
- Het herplanten van bomen;
- Het herplaatsen van de hagen welke zijn verwijderd op de locaties waar de essentiële vliegroute aanwezig is.

Het groot onderhoud aan de N489 is reeds in uitvoering en zal naar verwachting in december 2022 afgerond worden. Gezien de functionaliteit van de tijdelijke en permanente maatregelen ten aanzien van de essentiële vliegroute en de monitoring is er ontheffing aangevraagd tot 31 januari 2026.

Overtreding verbodsbepalingen

Om te bepalen of er sprake is van overtredingen van de Wnb zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. In 2014 en 2015 heeft ecologisch veldonderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied. In dit onderzoek zijn er geen vaste rust- en verblijfplaatsen of essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen in het plangebied vastgesteld. Op basis van dit onderzoek zijn de werkzaamheden gestart. Omdat de werkzaamheden vertraging hebben opgelopen, heeft ter actualisatie van de ecologische onderzoeken er in 2019 opnieuw nader onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied.

Tijdens het nader onderzoek in 2019 is het plangebied opgedeeld in vijf deelgebieden: deelgebied A, B, C, D en E. Er zijn in totaal vier onderzoekrondes geweest naar de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis en één onderzoekronde naar de aanwezigheid van migratieroutes van de ruige dwergvleermuis, onder voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden in de juiste periode tijdens geschikte momenten van de dag. De vier onderzoekrondes zijn uitgevoerd door vier ecologen met behulp van tweemaal een Petterson M500-384 en tweemaal een Petterson D240x met opnameapparatuur. Tijdens de veldbezoeken op 8 september 2019 en 28 september 2019 kon deelgebied A tussen de Botweg en Van Koetsveldlaan en deelgebied B niet volledig onderzocht worden, omdat één bomenrij van 14 bomen in deelgebied B en jonge bomen en hagen in deelgebied A hier reeds waren gekapt en verwijderd. Dit heeft in dit geval geen invloed gehad op de onderzoeksresultaten, omdat er vanuit wordt gegaan dat op deze locatie sprake is van de aanwezigheid van een essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis. Daarnaast is in april 2019 onderzoek naar potentieel geschikte boomholtes als verblijfplaats voor vleermuizen in de te kappen bomen uitgevoerd. Daarmee is voldoende aannemelijk gemaakt dat de functies van het plangebied voor de gewone dwergvleermuis in kaart zijn gebracht. Hiermee zijn wij van mening dat de onderzoeksinspanning voldoende is geweest.

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. In deelgebied A en deelgebied B op het zuidelijke deel van het plangebied is een essentiële vliegroute aanwezig, deze begint ter hoogte van de kruising met de N488 en eindigt ongeveer net voor de kruising met de Westdijk. Deze essentiële vliegroute is van essentieel belang voor de kraamkolonie die is vastgesteld in de woning aan de Smitsweg 1A te Klaaswaal. Met de nog uit te voeren werkzaamheden gaat deze essentiële vliegroute verloren. Hiermee wordt de verbodsbepaling zoals bedoeld in artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb overtreden.

Daarnaast zijn drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis nabij woningen gelegen tussen de Van Koetsveldlaan en de N488 aangetoond. In de te kappen bomen in het projectgebied tussen de N488 en de Van Koetsveldlaan zijn geen geschikte holten of spleten aangetroffen welke geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Hiermee wordt de aanwezigheid van paarverblijfplaatsen in de te kappen bomen uitgesloten. In verband met het behoud van overige bomen zal de functie van paarverblijfplaats niet aangetast worden.

Voorgestelde maatregelen

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis tot een minimum te beperken, worden maatregelen voorgesteld zoals beschreven in het 'Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland' van 24 december 2020 en in de aanvullende informatie van 20 november 2020 en 12 januari 2021. Deze maatregelen zien onder andere toe op het treffen van mitigerende en compenserende maatregelen. De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooloog met kennis van de gewone dwergvleermuis.

Compenserende maatregelen

De compenserende maatregelen bestaan uit het aanbieden van alternatieve geleidende structuren voor de vliegroute en het herplanten van bomen voor de permanente situatie. De initiatiefnemer is voornemens de zuidelijke bomenrij gelegen tussen de N488 en de Botweg in februari 2021 te kappen waarna direct de compenserende maatregelen bestaande uit bouwhekken met doek geplaatst worden. In de tijdelijke situatie worden de bouwhekken met doek zoveel als mogelijk geplaatst op dezelfde plek als waar de huidige zuidelijke bomenrij staat, in de berm van de parallelweg tussen de N488 en de Botweg. Het doek wordt in de periode half maart tot half november wekelijks gecontroleerd op structurele integriteit en direct hersteld als er sprake is van schade. Buiten deze periode wordt dit maandelijks gecontroleerd en hersteld indien dat nodig is.

In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, die loopt van 1 april tot en met 15 oktober, wordt de tijdelijke compensatie gemonitord. Er worden in 5 rondes controles uitgevoerd door een ecooloog om vast te stellen of vleermuizen de vliegroute gebruiken. Het onderzoek wordt conform het op dat moment geldende Vleermuisprotocol uitgevoerd. Indien tijdens deze rondes geconstateerd wordt dat de mitigerende maatregelen niet afdoende zijn, dan zullen aanvullende maatregelen getroffen moeten worden om de vliegroute te herstellen.

In de permanente situatie wordt de zuidelijke bomenrij tussen de N488 en de Botweg herplant. Er worden 67 steeliepen, 17 zomereiken, 29 zwarte elzen en 5 zwarte populieren herplant. De steeliepen en zwarte elzen worden op 8 meter van elkaar geplaatst, de zomereiken op 10 meter en zwarte populieren op 15 meter. De stammaat van de bomen is tenminste 16/18 centimeter. Daar waar de bomen zijn gekapt en hagen zijn verwijderd tussen de Botweg en Koetsveldlaan, wordt in 2021/2022 nieuwe groen aangeplant. Hierbij worden inheemse soorten gebruikt die in het landschap passen. Vanwege het verbreden van de parallelweg en de aanwezigheid van kabels en leidingen in zowel de middenberm als de buitenberm is het vanuit veiligheidsoogpunt niet mogelijk om bomen terug te planten op exact dezelfde locatie. Er zullen hagen geplaatst worden in plaats van de jonge bomen die reeds gekapt zijn in de middenberm, omdat hagen dichters op de weg mogen staan dan bomen.

Mitigerende maatregelen

In de kraamperiode, welke loopt van 15 mei tot en met 15 juli, wordt er niet gewerkt in de nachtelijke uren om verstoring door de werkzaamheden tot een minimum te beperken.

Door het verlies van de bomen kan niet uitgesloten worden dat er meer licht uitstraalt op de vliegroute dan in de oorspronkelijk situatie. De straatverlichting zal derhalve vanaf het begin van de werkzaamheden tussen de N488 en de Westdijk worden ingesteld op een verlichtingsregime welke vleermuisvriendelijk is. Er wordt gebruikgemaakt van ledverlichting met 0,75 candela lichtsterkte. Er wordt een dimschema ingesteld waarbij de verlichting vanaf 19.00 uur op 50% staat en op 30% vanaf 20.00 uur. Vanaf 6.00 uur wordt de lichtsterkte weer naar 100% gebracht. Deze aanpassingen blijven gelden in de permanente situatie.

Staat van instandhouding

Als gevolg van de kap van de zuidelijke bomenrij tussen de Van Koetsveldlaan en de N488 naar aanleiding van groot onderhoud aan de N489 gaat één essentiële vliegroute van de gewone dwergvleermuis verloren.

Tijdelijke situatie

Ter tijdelijke compensatie van de essentiële vliegroute voor de kraamverblijfplaats worden geleidende structuren aangeboden. De tijdelijke voorzieningen, te weten de bouwhekken met daarop doek, dienen geplaatst te worden in de zuidelijke berm van de parallelweg op dezelfde locatie als de huidige zuidelijke bomenrij tussen de N488 en de Botweg. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Hierdoor worden energieverliezen door omvliegen beperkt.

De essentiële vliegroute is aanwezig in het zuidelijke deel van deelgebied A en deelgebied B, deze begint ter hoogte van de N488 en eindigt circa net voor de Westdijk. Om de functionaliteit van de vliegroute naar de kraamverblijfplaats te borgen, dienen de tijdelijke maatregelen te zien op de gehele aanwezige essentiële vliegroute. De bouwhekken met doek moeten tevens geplaatst worden op de locaties waar de bomen en hagen reeds zijn verwijderd, dit betreft de 14 bomen in deelgebied B en de jonge bomen en hagen in deelgebied A tussen de Botweg en Van Koetsveldlaan. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De bouwhekken met doeken zullen minimaal twee meter hoog zijn en waar mogelijk aan elkaar geschakeld met een maximale tussenruimte van vijf meter. Een tijdelijke vliegroute dient echter ten minste drie meter hoog te zijn om functioneel te zijn (Kennisdocument gewone dwergvleermuis, BIJ12, 2017). Derhalve dienen de bouwhekken met doeken minimaal drie meter hoog te zijn, dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De tijdelijke voorzieningen dienen functioneel te zijn gedurende de periode waarvoor deze worden ingezet. Om te voorkomen dat het doek los gaat hangen, anderzijds beschadigd of dat de bouwhekken omvallen, dienen controles uitgevoerd te worden gedurende de periode dat de tijdelijke voorzieningen wordt ingezet. In de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, te weten 1 april tot 1 november, dienen de tijdelijke alternatieve voorzieningen voor de essentiële vliegroute wekelijks gecontroleerd te worden op structurele integriteit. Buiten deze periode dienen de tijdelijke voorzieningen eenmaal per maand gecontroleerd te worden op hun functioneren. Indien er sprake is van aantasting van de structurele integriteit van de bouwhekken met doek, dan wordt deze direct hersteld. De resultaten/waarnemingen, datum, tijd, aantal waarnemers van de controles dienen opgenomen te worden in het ecologisch logboek (vs. 2 onder g). Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De werkzaamheden aan de N489 en parallelweg tussen de N488 en de Westdijk die in de actieve periode van vleermuizen worden uitgevoerd, dienen overdag plaats te vinden om verstoring te voorkomen, te weten tussen 0 minuten na zonsopkomst en 0 minuten voor zonsondergang. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften. Verdere verstoring wordt voorkomen door de aanpassing van de verlichting. Door deze aanpassingen wordt de lichtintensiteit ten opzichte van de huidige situatie sterk verminderd en hiermee wordt tevens getracht de functionaliteit van de vliegroute te verbeteren.

Permanente situatie

Om de functionaliteit van de vliegroute naar de kraamverblijfplaats in de permanente situatie te borgen, worden de te kappen bomen vervangen door herplant. De permanente alternatieve vliegroute wordt pas functioneel geacht wanneer de nieuwe bomen een hoogte hebben van minimaal 5 meter en een onderste kroonbreedte van minimaal 2.5 meter. De tussenruimte tussen de onderste kronen van de bomen mag maximaal vijf meter zijn. Wanneer de permanente alternatieve vliegroute aan deze maten voldoet mogen de tijdelijke voorzieningen, te weten de bouwhekken met doek, worden verwijderd. Op deze manier worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis. Dit hebben wij opgenomen in de voorschriften.

Daar waar jonge bomen en hagen zijn gekapt en verwijderd tussen de Botweg en Van Koetsveldlaan dienen hagen te worden herplant. Deze herplant dient op dezelfde locaties te worden gerealiseerd als de locatie waar de hagen en jongen bomen aanwezig waren. De 14 bomen die in deelgebied B zijn gekapt dienen te worden vervangen door herplant. Deze bomen dienen op dezelfde locatie herplant te worden als waar de huidige bomen aanwezig waren. De bomen en hagen dienen direct na afronding van de werkzaamheden te worden geplant. De herplant van de hagen dient minimaal van eenzelfde kwaliteit te zijn als datgene dat verloren is gegaan. Dit is ter beoordeling van de ecologisch deskundige. De te planten bomen dienen te voldoen aan de eisen gesteld in de voorschriften.

Monitoring

Om vast te kunnen stellen of de tijdelijke en permanente alternatieve vliegroute door vleermuizen gebruikt worden en afdoende zijn, wordt de effectiviteit van de alternatieve voorzieningen gemonitord. Zo nodig kunnen de voorzieningen geoptimaliseerd worden, zodat ook op de lange termijn de functionaliteit van deze essentiële vliegroute voor de kraamkolonie in de woning aan de Smitsweg 1A te Klaaswaal is geborgd. De effectiviteit van de tijdelijke en permanente alternatieve vliegroute dient te worden gemonitord door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. De monitoring dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor het onderzoek van de gewone dwergvleermuis conform het dan geldende Vleermuisprotocol. De effectiviteit van de tijdelijke voorzieningen dient hierbij eenmalig te worden onderzocht in het actieve seizoen van 2021 zoals beschreven in hoofdstuk 5.2.2 van het rapport 'Compensatie- en mitigatieplan ecologie N489 Mijnsheerenland, van 12 januari 2020. Ten aanzien van de permanente alternatieve vliegroute dient de monitoring te worden uitgevoerd voor een periode van drie jaar in de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis, vanaf het eerste kraamseizoen dat de permanente alternatieven beschikbaar zijn en functioneel worden geacht.

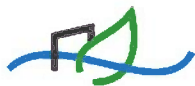
Indien blijkt dat verdere optimalisatie of extra maatregelen nodig zijn, dient de effectiviteit van de aangepaste maatregelen nogmaals eenmalig onderzocht te worden in de kraamperiode van de gewone dwergvleermuis van het opvolgende jaar. Indien blijkt dat de tijdelijke compensatie niet toereikend is voor hetgeen wat verloren gaat dient er een plan van aanpak te worden opgesteld waarin beschreven wordt welke extra maatregelen er getroffen dienen te worden om de functionaliteit van de tijdelijke maatregelen te kunnen borgen. Bovengenoemde voorwaarden voor de monitoring hebben wij opgenomen in de voorschriften.

De gewone dwergvleermuis is een in Nederland algemeen voorkomende soort. Een schatting komt neer op 300.000-600.000 exemplaren (Limpens et al. 1997). Het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis in Nederland is als gunstig beoordeeld. De gewone dwergvleermuis komt verspreid voor in de directe omgeving van het plangebied en op grotere schaal binnen Mijnsheerenland. Door de voorgenomen maatregelen is het aannemelijk dat de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving aanwezig blijft.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de werkzaamheden van het project niet zullen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Ecologisch werkprotocol

De start van de werkzaamheden dient gemeld te worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De werkzaamheden en de wijze waarop de maatregelen worden uitgevoerd dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit protocol dient bij het melden van de start van de werkzaamheden meegestuurd te worden. Voorts dient het protocol op de locatie aanwezig te zijn. Hierdoor weten ook de uitvoerders op welke wijze de werkzaamheden zorgvuldig moeten worden uitgevoerd. Wij hebben dit in de voorschriften 1, 2 en 3 vastgelegd.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van het belang van de “volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.

De provincie Zuid-Holland voert sinds 2019 groot onderhoud uit aan de N489, waaronder het aanleggen van rotondes, het veiliger inrichten van kruisingen, het verbreden van parallelwegen, het vernieuwen en verbreden van fietspaden en het toepassen van nieuwe verlichting en nieuw stiller asfalt. Een deel van de werkzaamheden is reeds uitgevoerd. Het project waarvoor ontheffing is aangevraagd betreft een deelproject, waarbij bomenkap plaatsvindt van de zuidelijke bomenrij. De kap is noodzakelijk om onder meer de verbreding van de parallelweg mogelijk te maken.

Ten behoeve van het project heeft een wijziging van het bestemmingsplan plaatsgevonden. Het bestemmingsplan 'Groot onderhoud en herinrichting N489, gemeente Binnenmaas' is op 21 december 2017 vastgesteld en onherroepelijk. In het bestemmingsplan staat vermeld dat de N489 niet voldoet aan de vigerende richtlijnen voor een Duurzaam Veilige inrichting. Het bestemmingsplan maakt het planologisch mogelijk de maatregelen te nemen, die nodig zijn om de N489 verkeersveiliger te maken en groot onderhoud te plegen. In 'Bijlage 1 Onderbouwing kruispuntoplossingen'² is onderbouwd welke kruispuntoplossingen vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid en onder meer doorstroming noodzakelijk zijn.

Uit het onderzoek is gekomen dat inpassing van een rotonde op de huidige locatie van de Van Koetsveldlaan niet wenselijk is, omdat aansluiting van de parallelweg hierop niet goed mogelijk is. De Achterweg en Van Koetsveldlaan hebben de op één na hoogste ongevalsconcentratie van de onderzochte kruispunten. Aanpassingen bij de Van Koetsveldlaan zijn volgens het rapport nodig, vanwege een hoge intensiteit autoverkeer, het accentueren van de overgang tussen snelheidsregimes en de overgang van de positie van het landbouwverkeer. De maatregelen zijn nodig om de verkeersveiligheid van de N489 te verbeteren.

Bij de aanvraag is tevens een inspectierapport gevoegd van de te kappen bomen. Uit het overzicht blijkt dat een groot deel van de bomen die gekapt moeten worden gebreken vertonen, in matige conditie verkeerd, en dat vooral takbreuk in de kroon aan de orde is. De bomen zijn circa 50-60 jaar oud en aan het einde van hun levensduur, waardoor het risico op gevaar voor afvallende takken toeneemt voor weggebruikers. Een groot deel van de bomen betreft Canadapopulieren. Van populieren is bekend dat zij snel groeien, maar uiteindelijk door de grote hoogte die zij bereiken in combinatie met een zwakke conditie, op den duur gevaar op kunnen gaan leveren. De provincie heeft een zorgplicht om te voorkomen dat er ongelukken gebeuren door het omwaaien van bomen, het afbreken van de kroon of afvallen van takken. De kap van de bomen is tevens nodig vanwege kabels en leidingen die momenteel onder de aanwezige bomen liggen. Het wortelstelsel van de bomen kan op den duur schade veroorzaken aan deze kabels en leidingen, waaronder gasleidingen. Tijdens het project worden ook de leidingen verlegd, om dit risico in de toekomst te voorkomen. Het project draagt daarmee bij aan de openbare veiligheid.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang van de “volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten” voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

Het deelproject waar de aanvraag op ziet, is locatiegebonden. De werkzaamheden maken deel uit van de totale onderhoudswerkzaamheden die plaatsvinden aan de provinciale weg N489 om het traject en met

² https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0585.BPN489BINNENM-VA01/b_NL.IMRO.0585.BPN489BINNENM-VA01_tb1.pdf.

name ook de kruisingen verkeersveiliger te maken. In het kader van de bestemmingsplanprocedure is onderzocht welke maatregelen nodig zijn langs het traject. De werkzaamheden op deze planlocatie zijn nodig om de parallelweg te kunnen verbreden en deze goed te laten aansluiten op de N489, zodat de situatie ter plaatse verkeersveiliger wordt. Ook wordt direct gezorgd, dat leidingen en kabels worden verlegd, aangezien deze thans onder bomen liggen. De N489 en de aansluiting met de parallelweg voldoen niet aan de huidige richtlijnen voor Duurzaam Veilige inrichting, de veiligheidsinrichting wordt derhalve aangepast. De verbeteringen aan de N489, de parallelrijbaan en de aansluiting van beide wegen, kunnen niet op een andere wijze worden ingericht waarbij de gehele bomenrij behouden blijft en de veiligheid van de weg verbetert wordt. De werkzaamheden aan het wegdek zullen de aanwezige boomwortels namelijk aantasten waardoor deze afsterven waardoor de essentiële vliegrouete tevens verloren gaat. Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis en worden er maatregelen genomen om effecten tijdens de werkzaamheden te voorkomen.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb worden verleend.